

OB 10. OBLETNICI «PARTIZANSKEGA DNEVNIKA»

Naš tedenski pregled

NAŠ TRST!

Ohranimo in poglobljamo demokratičnost našega gibanja

Zahvalna brzojavka, ki jo je postal Okrožni odbor OF za Trst marsilu Titu, z radostjo sporoča, da hudi množici tržaških Italijanov pričajo svobode za svoje mesto od nove Jugoslavije. Vse, ki prihajajo zadnji čas, s svoje strani izražajo, da se je sprožilo med italijanskimi množicami, vse zjemajoče gibanje za priključitev delavstvu kljub težkim pogojem okupatorskega terorja sprožila podpisna akcija: vodna raznih italijanskih profitašistčnih političnih

Tak je bil «Partizanski dnevnik» v svojem začetku, ko je bil razmnoževan na ciklostilu...

Po desetih letih

Deset let je od tedaj, ko je iz partizanske tiskarne «Slovenija», ki se je krila v težko dostopni grapi pod Bokalcami pri Vojškem, izšla prva številka tiskanega «Partizanskega dnevnika». Res je, da je njegova zgodovina starejša, saj je že skoraj pol-druugo leto kot ciklostiliran časopis obveščal partizanske čete in primorsko ljudstvo nasploh o domačih dogodkih ter o važnejših dogodkih v svetu in ga bodril ter idejno vodil v ostri borbi proti okupatorju in fašizmu, toda tedaj je začel redno izhajati kot normalen časopis, tiskan v svoji tiskarni, kar je bilo za tedanje razmere izredno dragoceno, saj je bil to prvi in edini tiskan dnevnik v vsej tedanji okupirani Evropi. Pomem razumljivo, da je ta dogodek imel izredno močan odmev med vsem našim ljudstvom na Primorskem.

Zato smo mi kot neposredni nadaljevalci «Partizanskega dnevnika» posvetili današnjo stran temu važnemu zgodovinskemu dogodku. V ta namen objavljamo, poleg kratke zgodovine «Partizanskega dnevnika», tudi dva članka iz njegovih nekdanjih števk in sicer uvodni članek «Naš Trst», ki ga je napisal tržaški rojak dr. Joža Vilfan in pa «Pozdrav komunistične partije Italije», ki je izšel v eni njegovih zadnjih števk, iz česar je razvidno, da smo mi, kot nadaljevalci «Partizanskega dnevnika» in partizanske borbe, ostali zvesti našim načelom v borbi za pravice slovenskega ljudstva in socializma nasploh, dočim je komunistična partija Italije kmalu pozneje pokazala svoje sovinitstvene in imperialistične tendence, kar je bilo razvidno v vsem njenem delovanju od zaključka vojne in doslej svoj vžvek v zadnjih letih.

Dr. JOŽA VILFAN

PARTIZANSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA PRIMORSKO IN GORENJSKO

Štev. 275. Leto II.

Sreda, 18. oktobra 1954

Cena 0,50 Lira

Osnovne ljudske množice so se z borbo povečale v krepko demokratično zvezo, ki bo spodbudila daljši jugoslovanski demokracijski obliko. Predvsem pa je bila naravnost osvobodilna gibanja sila.

Edvard Karmali, Nova Jugoslavija

... in tak je bil tedaj, ko se je tiskal v svoji tiskarni

KAKO JE NASTAL IN DELAL «PARTIZANSKI DNEVNIK»

BIL NAM JE POTREBEN KOT VSAKDANJI KRUH

Primorski partizani so hoteli biti informirani o vsem, kar se je dogajalo na ostalih bojiščih širom po domovini ter v svetu. Večje vojaške enote so izdajale periodično na ciklostilu razmnožene radijske vesti. Tak radijski dnevnik, ki ga je izdajala naša XXXI. divizija, sta partizanska novinarja Edvard Kokalj-Martin ter France Vreg-Mile kmalu začela urejevati kot dnevni list. Radijskim novicam sta dodajala poročila o raznih akcijah enot XXXI. divizije, opise vojnih dogodkov ter kratke priljubljene članke. Listu sta dala novembra 1943. ime «Partizanski dnevnik». Razmnoževali so ga v sto do dve stovih na ciklostilu, ki so ga z drugim tehničnim materialom vred borci često prenašali skozi neštete borbe in dolgotrajne pogoje na lastnih plečih. Borbeni duh, ljubezen do svobode in topla čustvenost so veli iz tega dnevnika. Zato ga je primorsko ljudstvo takoj vzljubilo. Prišlo je vanj pošiljati svoje prispevke s trena, ga širilo in mu pomagalo ljudi s papirjem in ostalimi tehničnimi potrebščinami. Ker je priljubljenost «Partizanskega dnevnika» vsak dan bolj rasla, je februarja 1944. leta iz divizijskega postala glasilo IX. korpusa. Tedaj so ga izdelovali v stalni ciklostilni tehniki v več kot tisoč izvodih. Po zaslugi njegovih ustanoviteljev se je v tem času znatno izpopolnil in razširil. Prinašal je dopise iz vseh edinic IX. korpusa in iz vse Primorske ter postal najboljše vez med ljudstvom in njegovo vojsko. Za tehniko, kjer so ga tiskali, je ve-

del vsak otrok, a vendar ni bila nikoli izdana. Nemci so nekdo prili v bližino 6 metrov do skrivališča, a vendar ciklostilke niso odkrili.

Ker je razvoj dogodkov na tem delu naše domovine vedno bolj narekoval potrebo po dnevniku, političnem glasilu primorskega ljudstva v borbi, je poleti 1944. leta posegel «Partizanski dnevnik» kot važen činitelj tudi na politično področje. S 1. junijem 1944. je postal glasilo OF za Primorsko in Gorenjsko. Kar šest tehnik ga je takrat prišlo razmnoževati na ciklostilu v štiri do šest tisoč izvodih. V redakciji so pritegnili nove politične in strokovne delavce. Dopisniško mrežo lista so razširili na Gorenjsko in v naše centre Trst in Gorico. Sredi najtežjih bojev je list redno izhajal na štirih ali šestih ciklostiliranih straneh pisarniškega formata in seznanil primorsko in gorenjsko ljudstvo ter njegove borce z akcijami IX. korpusa, z boji in razstojem NOVJ ter z dogodki z drugih bojišč. Poročal je o požrtvovalnosti ljudstva, ki je skrbelo za svojo vojsko in ki si je po stoletnem suženstvu v borbi gradilo svojo oblast.

Enote IX. korpusa pa so bile poleti 1944. leta izpostavljene najhujšim udarcem sovražnika. Nemci so hoteli za vsako ceno razbiti primorske enote, da bi si zavarovali zvezo z italijanskimi bojišči. Ofenziva na naše enote je trajala nepretrgoma dva meseca in vsi, ki niso bili sposobni za stalne premike, so se morali umakniti v Belo krajino. «Partizanski dnevnik» pa je izhajal ves čas dvomesečne sovražnikove ofenzive, ki so jo naše enote končno razbile in v protiofenzivi spet osvobodile med tem okupirano zemljo. V redakciji je takrat urednik Mileno Mohorič zamenjal kot odgovorni urednik Lev Modic, ki je dal listu novega razmaha. Takoj po propadli nemški ofenzivi je sklenil Pokrajinski OF izdati svoje glasilo kot tiskan dnevnik najprej na dveh, pozneje na štirih straneh časopisnega formata. Organizatorji primorskega partizanskega tiska so zato v Italiji nabili brzovalniške stroje za tiskanje listov velikega formata. Tehtal je nad dve in pol tone. Pripravljeni so ga iz Milana v 400 km oddaljeno najvišjo primorsko vas Vojško, skozi vse sovražnikove kontrole in zasede. Tja so spravili tudi več kot petindvajset ton ostalega tehničnega materiala. Blizu te vasi so globoko v skriti grapi pod Bokalcami napravili jezo in malo elektrarno za pogon tiskarskih strojev. Zgradili so tudi celotno naselje, kjer je okrog petdeset ljudi vsak dan delalo tudi štirinajst do šestnajst ur, da je lahko «Partizanski dnevnik» izhajal tiskan v sedem tisoč izvodih. Pred dobrimi 10 leti in sicer 5. septembra 1944. je ta požrtvovalni kolektiv natiskal prvo tiskano številko lista in se na zadnjo stran pod črto skromno podpisal: «Tiskarna tiskarna Slovenija».

To je bil največji dogodek v zgodovini primorskega partizanskega tiska in je močno odjeknil po vsej Primorski. Prebivalstvo in borci so z nepopisnim veseljem ter s ponosom jemali v roke njegovo prvo tiskano številko ter se globoko zavedali moči partizanskega gibanja. Malo pa jih je vedelo, kakšni napori in žrtve so potrebni za redno izhajanje in kolportažo dnevnika.

Požrtvovalnost in borbeni duh kolektiva tiskarne Slovenija je v prvi vrsti in največ pripomogel, da je dnevnik redno izhajal v prikupni obliki in lični grafični izdelavi. Tovariš Ziga (Franc

Prihodnji teden se začne v Londonu konferenca devetih držav o nemški oborožitvi. Poiskati hočejo novo rešitev, ki naj nadomesti pokojno evropsko obrambno skupnost, zavrženo v francoskem parlamentu in še ne ratificirano v Italiji.

Udeleženci konference bodo morali izbirati med več stališči, ki se večinoma samo formalno stikajo. Tako je na primer angleški načrt razširjene bruselske pogodbe naloget na načelni pristanev v vseh glavnih mestih, ki jih je Eden obiskal, pomisleki so le

v Washingtonu in Parizu. Toda Bonn se kljub pristojanju na Edenov načrt krije z washingtonskim mnenjem, da je treba Nemčiji dodeliti suverenost neodvisnost od vseh ostalih vprašanih, se pravi, ne glede na to, ali bo dosežen sporazum o obliki nemške oborožitve, sodelovanja Nemčije v zahodnem obrambnem sistemu, omejitve njene oborožitve itd. Še v petek je Adenauer poudaril to točko kot glavno zahtevo svoje vlade. Pariz pa se s tem stališčem nikakor ne strinja in tudi London ni razvil s medsebojno pogojno prepletenostjo ureh vsa vprašanja hkrati.

V Londonu so zanikali vesti, da bi bil na osnovi nemškega in ameriškega stališča že dosežen sporazum z Anglijo. Tak sporazum bi predvsem postavil pred izvršeno dejstvo Francijo, temu pa se hoče angleška vlada izogniti, če preprosto zato, ker bi se tudi njej ugnilo zgoditi kaj podobnega. Poleg tega je treba vedeti, da v Ameriki in Zahodni Evropi pripisujejo dober del odgovornosti za polum EOS tudi Veliki Britaniji, ker se je dosledno izogibala vsaki obvezni povezavi z EOS, ki so jo hoteli Francozi. Tudi nadalje namerava Anglija zadržati to stališče — ker se kot imperialna sila neče opozniti na vlogo ene izmed enavrednih evropskih držav —, med londonsko konferenco pa gotovo ne bo manjkalo poskusov, da se Anglija kakor koli močneje angažira v bodoči razširjeni obliki še skoraj pozabljeni in nedavno izkopane bruselske pogodbe.

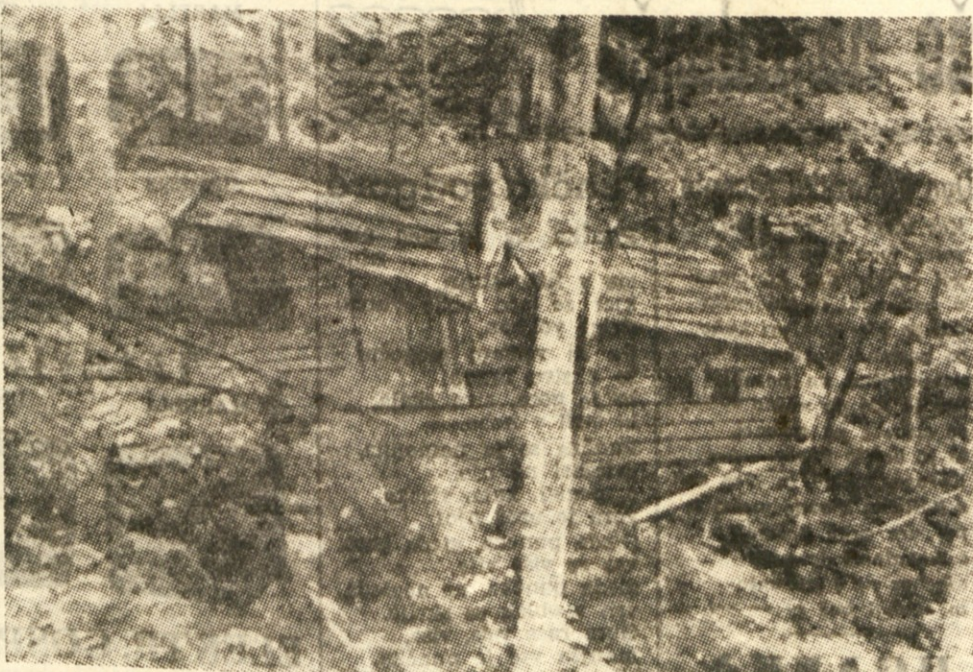
Kaj nosi Dulles s seboj iz Amerike, ni točno znano, čeprav govoric ne manjka. Očitno pa je trdno odločen do zadnjega braniti Adenauerjevo stališče. Iz istih — ameriških — nemških — virov je verjetno tudi napoved, da bo v Londonu ob enem s konferenco devetih se sestanele trih ali štirih — dveh ali treh okupacijskih velesil in Zahodne Nemčije — o vrnitvi nemške suverenosti. Vse kaže, da bi se Adenauer rad vrnil iz Londona predvsem s tem rezultatom.

Nedavni Murphijev obisk v Parizu in njegov razgovor s Mendès Franceom je vsaj nekoliko prelomil ted sistematično izolacijo Francije z ameriške strani, ki jo je nedavno še tako brutalno poudaril Dulles, ko je obiskal London in Bonn, Pariza pa ne. Vsekakor pa se je tudi Murphy v Parizu več razgovorjal z različnimi ameriški predstavniki v francoski prestolnici — ki je nekaj sedež podružnice raznih ameriških organizacij za Evropo — kot s Francozi. Naj razumemo Murphijeve razgovore kot znak, da so v ZDA spoznali, da politika ignoriranja in pritiska na Francijo doslej ni prinesla nobenega rezultata? Po našem je še pre zgodaj za takšno trditve in ni izključeno, da bo Dulles poskušal spremeniti londonsko konferenco v reprizo Bruslja, ki je bil uvo v zavrnitev EOS v Franciji.

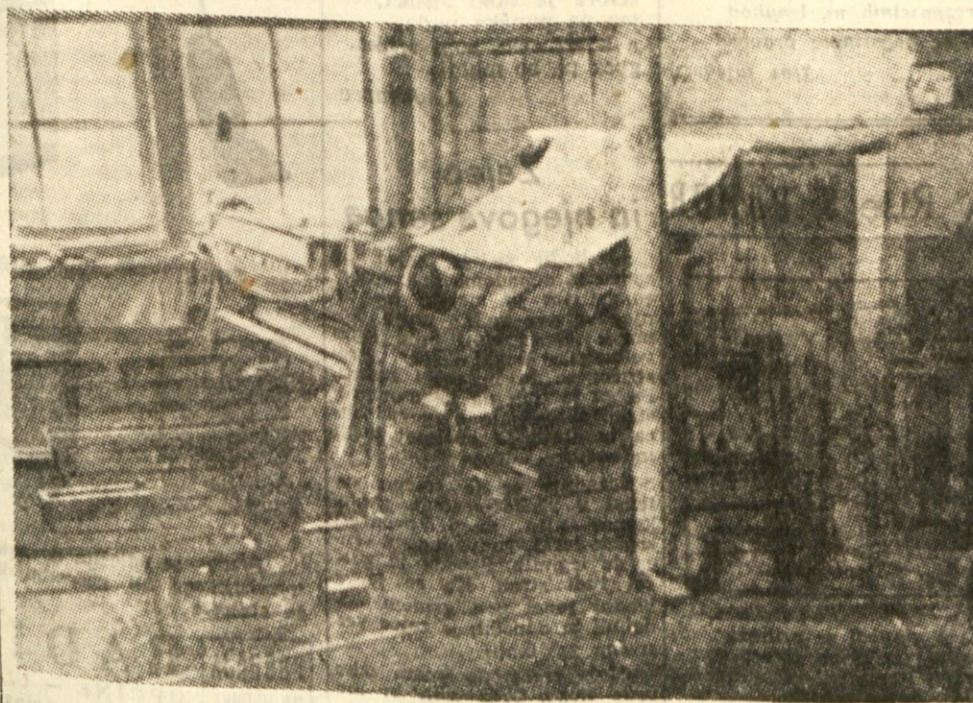
Medtem ko so se tri države Beneluxa v glavnem že dogovorile o skupnem nastopu na londonski konferenci, je stališče Italije še vedno nejasno. Nekoliko je temu kriva tudi osebna sprememba v palači Chigi, ki je bila potrebna po izsiljenem Piccinijevem odstopu. Poleg tega v sami Italiji ni mnogo zaupanja v diplomatsko veziranost novega ministra Martina, ki je v zasebnem življenju upoštevan profesor medicinske fakultete. Italijanska politika niha danes med slepm pristojanjem na ameriško stališče in med razumnim upoštevanjem po angleških smernicah. Razlog zato nihanje najbrž ni samo neorientiranost, temveč v prvi vrsti negotovost, katere teza bo prevladala: Rim bi si očitno ne prebiral možnost, da se priključi zmagoviti tezi z videzom, da se nikoli ni zavezal za kaj drugega.

Evropska politika je palači Chigi od nekdanj šušila v prvi vrsti kot sredstvo za izsiljevanje koncesij na drugih področjih. Zaradi tega je tako nihanje v negotovem položaju tudi razumljivo, zlasti še, ko gre med drugim tudi spet za Trst, v samem Rimu pa so nedvomno morali spoznati, da so se v svoji igri za Trst v zadnjem času večkrat zašpekulirali.

Tako tudi niso presenetljive vesti iz Rima, da bi med londonsko konferenco na posebnih sestankih ali v kakršni koli obliki pač obravnavali tudi tržaško vprašanje. Palača Chigi pač računa, da bo lahko nudila svoje uslugue zdaj enemu, zdaj drugemu, in pri tem kaj izpletkata zase. Drugo vprašanje pa je, koliko bodo ostale udeležene države — kljub vsej očitni želji ZDA in Anglije, da se tržaško vprašanje končno spravi z dnevnega reda — hotele še tako kočljivo problematiko konference devetih zapletati še z zadevami, ki z njo nimajo nobene neposredne zveze.

Taka je bila partizanska tiskarna «Slovenija» od zunaj.

Taka pa je bila njena notranjost

Gozd in skale krijejo tiskarno «Slovenija»

POZDRAV KOMUNISTIČNE PARTIJE ITALIJE

Te dni se vrši v Rimu kongres Komunistične partije Italije, s katerega je bil poslan narodom Jugoslavije naslednji pozdrav:

Nacionalni kongres Komunistične partije Italije energično oboja manifestacije in kampanje, ki čisto prehajajo iz antideмократиčnih in fašističnih virov, a se vodijo z izgovorom, da se tičejo mednarodnih političnih problemov, ki sovpadajo z interesi naše države. Take manifestacije in kampanje lahko služijo edino razkazanju enotnosti antifašističnih sil italijanskega naroda v borbi proti hitlerjevski Nemčiji za uničenje fašizma in za demokratični preporod. Komunistična partija opominja narod, da se je s takimi nacionalističnimi manifestacijami 1919. leta udil fašizem in izjavila, da avantgarda delavskega razreda ne bo dopustila, da država proti volji naroda krene na pot nove katastrofe. Dolžnost države, da se s svojimi silami pridruži velikim demokratičnim narodom in vsem narodom Evrope, ki se bore za skorajšnjo zmagano nad imperalizmom in fašizmom za mir, ki bo pomenil končni poraz reakcionarnih sil, ki so s podporanjem nacizma in fašizma izzvale sedanjo vojno.

Nacionalni kongres Komunistične partije pošilja tople pozdrave demokratični Jugoslaviji, njenim narodom in njeni hrabri vojski ter partizanom, ki so znali toliko doprineeti k zmagi in k uničenju fašizma sovražnika italijanskega naroda. Dolžnost

italijanskih rodoljubov posebno v Julijski Benečiji je, da združijo vse sile v oboroženo borbo skupaj z Jugoslavo in iztržanje in uničenje hitlerjevskih in fašističnih čet. Vsa razgovor, ki bi v tem trenutku škodoval enotnosti Jugoslovanov in Italijanov v vojni proti hitlerizmu in fašizmu, izdajalec, se mora dnest postaviti na podrejenost. Ugled in prestiž demokratične Italije nista odvisna od nacionalističnih demonstracij, ki obujajo med evropskimi narodi ljub italijanskega fašizma in dosegaajo nasproten uspeh, to je, večajo nezaupanje proti Italiji. Ugled in prestiž Italijanskega naroda se bosta videla v toklo, v kolikor bo Italija mogla dokazati, da je sposobna osvoboditi se fašizma, izpolniti mednarodne obveznosti in očistiti Italijo fašističnih in profašističnih elementov, kaznovati vse vojne zločince ter končno prekiniti z imperialistično fašistično preteklostjo, s čemer edino bo dokazala, da je sposobna zgraditi novo državo. Demokratična napredna Italija, za katero se bore komunisti, bo vzpostavila z narodi Jugoslavije odnose bratstva, prijateljstva in medsebnega sodelovanja na vseh področjih. Ni dvoma, da se bo na ta način našla pravilna rešitev vseh nacionalnih problemov, ki se tičejo naše države. Izidajoče za rešitev teh problemov pa niso nacionalistične manifestacije, marveč preiskave in kaznovanje zločinov, ki jih je zagrešil nad Jugoslavo fašistični imperializem.

J. CONRAD

LAGUNA

Naše nedeljsko branje

Belec se je z obema rokami naslonil na streho krmarije hišice in rekel krmariju:

«Prenočimo pri Arsatu!»

Malajec je nekaj zamrmral in se naprej zamiljeval. Belec je položil brado na prekršane roke in se zagledal v vodno prago, ki se je vlekla za ladjo. Na koncu ravnege gozda, katerega je rezala reka s svojim svetlikanjem, se je z jasne neba bleščalo sonce. V podnožju visokih dreves so se iz obrežne vata dvigale palme z velikimi, težkim listjem. V mirnem zraku se je zdela vsaka veja, vsak list, vsaka vejica, vsaka ovičalka in vsaka kroglica zibajočih se cvetlic kakor zažarana v popolno nepremičnost. Nič se ni gibalo na reki, razen osmih dvigajočih se vesel, ki so se enakomerno lesketala in se v odmerjenih gibih potapljala; krmari je premikal svoje veslo zdaj levo, zdaj desno. Vvalovljena voda se je penila in ob čolnu nastajalo pljusketa. In belčev čoln, ki je plul v prehodnem nemiru, ki ga je sam ustvarjal, se je zdel, kakor da prihaja iz drugega sveta, iz katerega je izginil še sam spomin na gibanje.

Belec je obrnil soncu, ki je zahajalo, hrbet. Za ladjo se je ponovil slab in nesladen krič ptice, ki je preletela vodno ogledalo in se izgubila v višini, še preden je dosegla drugi breg.

Krmari je zaril veslo v reko in drščak ga krepko v čvrstih rokah, se je s telesom upognil naprej. Voda je zagortala; gozd je zarislal polkrog in poševni žarki zahajajočega sonca so obilnili bok čolna z ognjenim sijem in daleč stran po gladini metali vitke in neravne sence veslačev. Belec je pogledal naprej. Čoln je spremenil smer povojno kotno na reko, zaplul med grmovje in se zapletel med veje. Ogromno drevo se je dvigalo nevidno iznad veslačev ovičalk. Kratke besede veslačev so glasno odmevale med debelimi in mravnimi zidovi pragozda. Iz vrzeli dreves in zmešnjave velikih, fantastičnih in neigibnih listov se je cedila črna; tajinstvena in nepremagljiva tema je bila dišeča in zastrupljena po nepredvidni goščavi.

Ljudje so se z vesli odpravili od dna, Potočec se je razširil in odprl v široko in prostrano laguno. Z močvirnatih bregov je izginjal gozd, puščaje so seboj zeleno trsje, ki je ukropljavalo modri odsev neba. V daljavi se je pojavila majhna črna hišica, zgrajena na visokih koleh, kraj nje stali dve ubogoni palmi.

Krmari je pokazal z veslom in rekel: «Tam je Arsat. Med koli vidim njegov čoln.»

Veliki čoln je drsel hitreje, ko je tiho udaril ob krivo kolpe pod hišo.

Veslači so dvignili glave in začeli hripavo klicati: «Arsat! Hej, Arsat!» Nihče se ni prikazal.

Belec se je začel vzpenjati po preprosti lestvi, ki je vodila na verando pred hišo.

«Dajte mi koš in odeljola je rekel potem kratko in pokleknil na rob verande, da bi vzel zavoj. Čoln so nato odvrnili in ko se je belec dvignil, je stal pred njim Arsat, ki je prišel skozi nizka vrata kolibe. Bil je mlad in močan človek, širokih prsi in jeklenih mišic. Na sebi je imel samo sarong. Bil je golglav. Njegove velike, mehke oči so gledale belca živo, toda glas in gibi so mu bili ravnodušni, ko je brez pozdrava uprslal:

«Imaš zdraviha, Tuan?» «Nimam», je rekel gost presenečeno. «Nimam, Zakaj? Je mar kdo bolan?» «Vstopi in poglej» je od-

govoril Arsat z isto mirnostjo, se obrnil in šel skozi ista mala vrata. Belec je spustil zavoj na tla in stopil za njim.

V slabi svetlobi je na postelji iz bambusovine spoznal žensko, ki je ležala na hrbtu in bila pokrita s tanko odejo. Ležala je neigibno, kakor da bi bila mrtva. Toda njene velike, široko odprte oči so ji sijale v polmraku. Imela je visoko vročino in bila očitno v nezavesti. Lica so ji bila upadla, usta polodprta, in na njenem obrazu je bil čuden, zamišljen, vase obrnjen izraz nezvestih ljudi, ki umirajo. Moža sta obstala in jo nemo pogledala.

«Je že dolgo bolna?» «To je že peta noč, kar ne spim», je odgovoril Malajec mirno. «Sprva je slišala glasove, ki so jo klicali iz vode in se trgala od mene, kadar sem jo držal. Toda odkar se je danes rodilo sonce, ničesar več ne sliši — niti mene ne. Ne vidi ničesar več — niti mene ne!»

Nekaj trenutkov je molčal, nato pa je tiho vprašal:

«Kaj praviš Tuan, bo umrla?»

«Bojim se, da bo!» je rekel belec žalostno. Arsat je spoznal še pred mnogimi leti in to v tistem času nemira in nevarnosti, ko se ne prezira nikakršno prijateljstvo. Odkar se je njegovo malajski prijatelj tako nepričakovano naselil v laguni s to nevarno žensko, se je večkrat, ko je potoval po reki, ustavil pri njej. Ljubil jo je — res da ne morda tako, kakor ljubimo svojega najdražjega psa — vendar le dovolj, da mu pomore, da se včasih sredi svojih opravkov kakor v megli spomni tega osamljenega človeka in ženske z dolgimi lasmi in smelim obrazom, ki sta živela sama skrita v pragozdu, ki je vival strah in sploščanje.

Belec je šel iz kočice na verando. Nad gostoto temo zemlje so se pokazale zvezde in velika laguna, ki se je zasvetila v njihovem odsevu, se je zdela kakor podolgovat kos nočnega neba, vržena v to brezupno dno.

Iz košare je vzel večerjo, nagabil nekaj protja, ki je ležalo po tleh in zaneli ogenj, ne toliko zaradi toplote, kolikor zaradi dima, ki je odganjal komarje. Nato se je zaval v odeljo, sedel, se s hrbtom naslonil na steno kočice in zamiljeval kadil.

Arsat je komaj slišno prišel skozi vrata in počepnil kraj ognja.

Krmari je pokazal z veslom in rekel: «Tam je Arsat. Med koli vidim njegov čoln.»

Veliki čoln je drsel hitreje, ko je tiho udaril ob krivo kolpe pod hišo.

Veslači so dvignili glave in začeli hripavo klicati: «Arsat! Hej, Arsat!» Nihče se ni prikazal.

Belec se je začel vzpenjati po preprosti lestvi, ki je vodila na verando pred hišo.

«Dajte mi koš in odeljola je rekel potem kratko in pokleknil na rob verande, da bi vzel zavoj. Čoln so nato odvrnili in ko se je belec dvignil, je stal pred njim Arsat, ki je prišel skozi nizka vrata kolibe. Bil je mlad in močan človek, širokih prsi in jeklenih mišic. Na sebi je imel samo sarong. Bil je golglav. Njegove velike, mehke oči so gledale belca živo, toda glas in gibi so mu bili ravnodušni, ko je brez pozdrava uprslal:

«Imaš zdraviha, Tuan?» «Nimam», je rekel gost presenečeno. «Nimam, Zakaj? Je mar kdo bolan?» «Vstopi in poglej» je od-

govoril Arsat z isto mirnostjo, se obrnil in šel skozi ista mala vrata. Belec je spustil zavoj na tla in stopil za njim.

V slabi svetlobi je na postelji iz bambusovine spoznal žensko, ki je ležala na hrbtu in bila pokrita s tanko odejo. Ležala je neigibno, kakor da bi bila mrtva. Toda njene velike, široko odprte oči so ji sijale v polmraku. Imela je visoko vročino in bila očitno v nezavesti. Lica so ji bila upadla, usta polodprta, in na njenem obrazu je bil čuden, zamišljen, vase obrnjen izraz nezvestih ljudi, ki umirajo. Moža sta obstala in jo nemo pogledala.

«Je že dolgo bolna?» «To je že peta noč, kar ne spim», je odgovoril Malajec mirno. «Sprva je slišala glasove, ki so jo klicali iz vode in se trgala od mene, kadar sem jo držal. Toda odkar se je danes rodilo sonce, ničesar več ne sliši — niti mene ne. Ne vidi ničesar več — niti mene ne!»

Nekaj trenutkov je molčal, nato pa je tiho vprašal:

«Kaj praviš Tuan, bo umrla?»

«Bojim se, da bo!» je rekel belec žalostno. Arsat je spoznal še pred mnogimi leti in to v tistem času nemira in nevarnosti, ko se ne prezira nikakršno prijateljstvo. Odkar se je njegovo malajski prijatelj tako nepričakovano naselil v laguni s to nevarno žensko, se je večkrat, ko je potoval po reki, ustavil pri njej. Ljubil jo je — res da ne morda tako, kakor ljubimo svojega najdražjega psa — vendar le dovolj, da mu pomore, da se včasih sredi svojih opravkov kakor v megli spomni tega osamljenega človeka in ženske z dolgimi lasmi in smelim obrazom, ki sta živela sama skrita v pragozdu, ki je vival strah in sploščanje.

Belec je šel iz kočice na verando. Nad gostoto temo zemlje so se pokazale zvezde in velika laguna, ki se je zasvetila v njihovem odsevu, se je zdela kakor podolgovat kos nočnega neba, vržena v to brezupno dno.

Iz košare je vzel večerjo, nagabil nekaj protja, ki je ležalo po tleh in zaneli ogenj, ne toliko zaradi toplote, kolikor zaradi dima, ki je odganjal komarje. Nato se je zaval v odeljo, sedel, se s hrbtom naslonil na steno kočice in zamiljeval kadil.

Arsat je komaj slišno prišel skozi vrata in počepnil kraj ognja.

Krmari je pokazal z veslom in rekel: «Tam je Arsat. Med koli vidim njegov čoln.»

Veliki čoln je drsel hitreje, ko je tiho udaril ob krivo kolpe pod hišo.

Veslači so dvignili glave in začeli hripavo klicati: «Arsat! Hej, Arsat!» Nihče se ni prikazal.

Belec se je začel vzpenjati po preprosti lestvi, ki je vodila na verando pred hišo.

«Dajte mi koš in odeljola je rekel potem kratko in pokleknil na rob verande, da bi vzel zavoj. Čoln so nato odvrnili in ko se je belec dvignil, je stal pred njim Arsat, ki je prišel skozi nizka vrata kolibe. Bil je mlad in močan človek, širokih prsi in jeklenih mišic. Na sebi je imel samo sarong. Bil je golglav. Njegove velike, mehke oči so gledale belca živo, toda glas in gibi so mu bili ravnodušni, ko je brez pozdrava uprslal:

«Imaš zdraviha, Tuan?» «Nimam», je rekel gost presenečeno. «Nimam, Zakaj? Je mar kdo bolan?» «Vstopi in poglej» je od-

dni? Se še spominjaš mojega brata?»

«Spominjam se», je rekel belec. Malajec je iznenada ustal in šel v koto. Belec, ki je ostal zunaj, je slišal njegov glas. Arsat je šepetaj: «Poslušaj me! Govorila: Njegove besede je spremljala gluha tišina. «O, Diamelena! je kričala nenadoma. Po tem kriku se je čul globok vzdih. Arsat je spet prišel ven in se spustil na staro mesto.

Sedela in molčala sta. V bližini nikakršnega šuma, edinele nekje daleč v laguni so se slišali kratki in jasni glasovi veslačev. Belec je široko razprtimi očmi zrl pred se. Strah in pogum, navdihnjenje in čudež smrti — bližnje, nevidne in neizbežne smrti, so utišali njegov rasni nemir in prebudili v njem najbolj nejasne, toda njegove najbolj pristne misli. Orsat, ki je sedel nepremično, podoben senc, je začel govoriti s počasnim, sanjavi glasom:

«Ne, Tuan», je rekel Arsat mirno. «Če je to moja usoda. Jaz slišim, jaz vidim, jaz čakam. Spominjam se... Tuan, se spominjaš starih

(Nadaljevanje na 5. strani)

Rudnik demantov

Taborišča črncev so v rudnik podobna vojašnicam

Prvi demant je izročil neki farmar v ameriškem kraju Capetown nekemu trgovcu leta 1866. Od takrat je preteklo mnogo vode in po znanem Vaal Riveru je priplaval marsikateri dragulj. Zdjaj se moreš s takšnim pripeljati iz Kimberleya na demantna polja, ograjena z bodečo žico in strogo zastražena. Njihovi lastniki so ugotovili, da prejšnje metode iskanja demantov niso bile dovolj temeljite. Zato stara ležišča znova preiskujejo. Pokrajina, kjer iščejo demante, je počasi poraščena s travo in grmičji, v ozadju pa se dviga precej visoko gorovje. Stiri delniške družbe so se združile v eno podjetje. Zdjaj iščejo demante v dveh rudnikih. Velik 442-karantni demant so našli leta 1917 v rudniku Du Toits Pan. Večje demante najdejo zelo redko. Zato ni čudno, da pridejo v zgodovino brušenja demantov s posebnimi imeni, kakor n. pr. «Jonkers», 726-karantni demant, vreden v našem denarju nad 3 milijarde. Našli so ga leta 1934 v Transvaalu in debel je ko kurje jajce.

Po visokih nasipih prevažajo z vagončki prst pesek in kamene v naprave za izpiranje. Lajza dela opravljajo belci, napornejša pa črnci. Izprati morajo več sto ton prsti, peska in kamena, da dobe nekaj miligramov demantov. Borzna poročila pa kažejo, da izpiranje demantov ni Sizifov delo, da se vzlic velikim naporom in stroškom plača.

Razen 150 belcev dela na demantnih poljih kakih 500 črncev. Po štiri mesece sploh nimajo nobenega stika z zunanjim svetom. Moški delajo nepretrgoma po 8 ur, potem pa se po podzemskih rovih vrnejo v ograjena in strogo zastražena naselja. Domačini so vajeni jesti samo enkrat dnevno. Kuhajo si sami. Njihovo bivališče je podobno vojašnicam ne le na zunanji, marveč tudi po organizaciji. Delavci imajo na razpolago bolnišnico, družabne prostore, šolo, športno igrišče in kopališče. V edini trgovini lahko kupijo črnci jestivne, obleke in druge potrebščine. Njihove mezde doletijo rudniška uprava, izplačajo pa jim jih vsake štiri mesece. Večina dobivajo akontacijo. Večina delavcev se zaveže se za štiri mesece.

Vsak večer leži na mlizi rudniške uprave kupček belih, rumenih in črnih demantov; to je sad enodnevnega napornega dela. Večkrat se zgodi, da izluščijo iz črne kepicke prsti dragocen industrijski demant.

Sestavljena iz najboljšega materiala
Izdelana po najnovejših tehniških odločitvah
Izbrana eleganca modelov
Cene ugodne
Popolno jamstvo za 5 let
Zahlevajte jo pri svojem urarju

Prodaja ur in pribora na
Trst - Ul. Battisti, 14 - Tel. 44-208
ZASTOPSTVO UR: Clessidra, Clessidra
«Morris» «Lancos» «Lancos» «Lancos»

TRST, UL. C. BATTISTI, 14
Tel. 44-208. Teleg. IMPEXPORT-TRST

UVAŽA:
Vsakovrstni les,
drva za kurjavo,
gradbeni material

SPECIALIZIRANO PODJETJE
ZA VSAKOVRSNE KOMPENZACIJE

ELEKTR. APARATI ZA GOSPODINSTVO
MONTIRANJE TELEVIZIJSKIH ANTEN
SKIH RADIJSKIH APARATOV TER VSA POMOČNA

RADIJSKI APARATI
MARELLI UNDA
SIEMENS PHONOLA
TELEVIZIJSKI APARATI
MARELLI UNDA
ELEKTR. GOSP. APARATI
HOOPER HOOPER
HLADILNICE
SIBIR SIBIR

Preden se odločite za nakup kakršnega koli elektronskega aparata, se posvetujte s strokovnjaki naše trgovine.

PRODAJA NA OBROKE
RADIO SOS
OPCINE - UL. MONTE REALE 15
Telefon: trgovina 21-155 - 156

ZANIMIVO PRIČEVANJE O KRIVICAH IN PROTISOCIALNI POLITIKI OBLASTI

Šest Trebencev pripoveduje zakaj iščejo delo v Sloveniji

Če bo šlo tako naprej, bo velika večina tržaških domačinov in zlasti Slovencev prisiljena iskati kruha v Jugoslaviji, Avstriji in drugod po svetu. Fantje iz Trebč so dobili zaposlitev v Šoštanju

Članek o šestih kmečkih fantih iz Trebč, ki so morali iskati dela in kruha v Jugoslaviji, ponatiskujemo iz slovenskega lista «Ljudska pravica-Borba». To ni prvič, da tisk piše o izseljevanju naših ljudi v Jugoslavijo. Avstriji in spominimo se na zadnji izselitveni val, ko je kar naenkrat odšlo nekaj tisoč Tržačanov domačinov v daljnjo Avstrijo. Tako dobili bomo iz Slovenije lepo sprejeti in da so medtem dobili zaposlitev, moramo tudi podčrtati krivico vsakega izseljevanja z našega ozemlja. V Trstu je kruha in dela za domačine dovolj, samo krivična politika oblasti je kriva, da ni ne kruha ne dela za domačine. medtem, ko so prav v zadnjih letih dobili dobre službe razni priseliki povzeli prav s pete italijanskega skornja.

Te dni je spet prišla v Jugoslavijo skupina delavcev iz Trsta, da bi dobili delo in zaslužek za življenje. To pot so prišli sami mladi fantje iz vasi Trebče nad Trstom. Kakor vsi drugi, ki v zadnjem času vedno v večjem številu prihajajo v Jugoslavijo, tako tudi ti šest kmečkih fantov pripoveduje isto — o brezposelnosti, krizi in želji po boljši prihodnosti.

Kot ostali prebivalci njihove kraške vasi so iskali zaslužek v mestu. V Trstu pa ni lahko najti zaposlitve. Rihard Kralj, ki je bil pred časom zaposlen pri nekem pleškarskem podjetju, pravi, da so mu nekega le-

pravila sinova, nima stalne zaposlitve. Njegova zaposlitev je pogojna oziroma časovna: samo za šest mesecev ali največ za 1250 ur dela. Potem mora spet obvezno na cesto, da lahko sprejmejo druge delavce in tako «grešijo» brezposelnost.

O takih težavah pripovedujejo tudi drugi priseliki: Klavdij Kralj, Marjan Cop in Sergij Cuk. Poslednji pripoveduje, da je bil v dveh zadnjih letih zaposlen kar nekaj mesecev. Ves ostali čas je izgubil v iskanju zaposlitve pri tržaških podjetjih. Ponekod so mu celo rekli, da raje vzamejo delavce iz notranjosti Italije, ker le-ti delajo za manjše plačilo.

ZAPOSTAVLJANJE DOMAČINOV Z BOLNIŠKO BLAGAJNO

Tudi politika bolniške blagajne je pripomogla, da podjetja raje jemljejo na delo priselice iz notranjosti Italije. O tem pripovedujejo vsi brezposelniki, ki prihajajo iz Trsta. Po njihovih besedah je plačevanje prispevkov

za bolniško blagajno obvezno samo za domačine-Tržačane. Za vse druge delavce od zunaj (in to so v glavnem vsakovrstni begunci iz raznih krajev in dežel) plačevanje prispevkov za bolniško blagajno ni obvezno. To je ugodno za delodajalce, ki jim za nezavarovane delavce ni treba plačevati pristojbin.

Vsa skupina došlih Trebencev je iz Ljubljane odpotovala v Šoštanj, kjer se bodo zaposlili. Vsi so bili veseli. V Šoštanju namreč ne bo, kot nikjer v Jugoslaviji, nobenemu odmerjeno samo 1250 ur dela, nobenemu ne bo treba mole-dovati za zaposlitev. Veselilo jih je tudi, ker je Šoštanj prijazno podeželsko mesto z razvitim kulturnim in fizikalnim življenjem.

Trebenci so izrazili upravičeno bojazn, da bo veliko domačinov, zlasti Slovencev, moralo iskati kruha v Jugoslaviji, Avstriji in drugod po svetu, če ne bodo Trstu odprta vrata v zaledje.

K. M.

• Pravljičice, pesmice in uganke za naše najmlajše •

Huda rana se zaceli huda beseda pa ne

Neki lovec je vsak dan hodil na lov, pa naj bo poletil ali pozimi. Ko je nekega zimskega dne spet odšel na lov, ga je zajela taka snežna veljavica, da ni mogel več najti prave poti. Takoj je zasedel v planino in iskal primerno prostora, kjer bi mogel prenočiti. Prišel je do velike votline v skali in se spravil vanjo. Toda, ojoj! v kotu je zagledal velikega medveda.

Močno se je prestrašil, toda ker ni mogel nič drugega storiti, začne medvedu prosiče govoriti: «Dober večer, brat!» «Dober večer!» «Ali mi dovoliš, da to

karkoli poveš. Če mi ne poves po resnici, te bom pojedel.»

Ko je lovec to slišal, se je prestrašil in dejal:

«No, da ti povem po resnici: bilo mi je kar dobro, le oprosti, tvoj duh mi je bil odveč in zaradi tega nisem prav dobro spal.»

Ko je medved to slišal, je odgovoril:

«Vzem si sekuro in me udari kjer hočeš.»

Lovec je vzel sekuro, zamahnil z vso silo in udaril medveda tako, kot bi ga hotel na mestu ubiti. Toda medveda ni mogel ubiti, le velika rana je zavzela na njegovem telesu in iz nje je začela teči kri. Tedaj mu pravi medved:

«Ne ne, po pravici mi povej, kako si nočel spal. Ne bom jezen, tudi če mi

Čez nekaj časa je lovec spet odšel na lov in spet ga je zatekla veljavica v planini. Bil je v bližini iste skalnate votline, pa je spet tam našel zatečišče. V votlini je našel medveda.

«Ali me boš pustil prenočiti?»

Medved mu je dovolil. Ko pa je hotel lovec zjutraj oditi, mu reče medved:

«Pridi in si ogled nekaj na mojem hrbtu.»

Lovec se približa in vidi na hrbtu veliko brazgotino tam, kjer mu je prejšnjič zadal hudo rano. Od strahu je ves otrpnil. Tedaj mu reče medved:

«Vidiš, rana se je zacelila, a ni se zacelila huda beseda, ko si me rekel, da srdim! Da to se ni zacelilo!»

Pa skoči medved na lovca in ga raztrga.

Dva kuharska recepta

Kos mesa in kos kosti, poleg tega ščep soli, pol čebule, dva korenčka v čisti vodi iz studenčka naj se vsaj dve uri kuha, to postane slastna —, peteršiljska ne pozabi, ker ta jed ga nujno —, za zakuho pa rezanci, to je boljše kakor —, Koruzen zdrob in ščep soli v kotličku z vodo mešaj ti pol ure prav pošteno s kuhališčno leseno, nikakor ne s trobento in skuhal boš — —!

UGANKA

Kraljevina velika, brez kralja. Vse vodi, vsem vlada kraljica. Brezposelnih ni, lenuhov in ne bogatinov: pravica! (for tujaqaz)

Punčka pod goro

Punčka šla je med plačnine tisto stran, kjer se pod nebo visoko dviga velikan. Pa ni velikan mogočni to s svojo brado, to je gora, siva skala, ki štrli v nebo. Punčka se je namenila, splezati na njo. a, pogled, kako visoka gora je pred njo! Gleda punčka, gleda goro, vse se više vije, gleda punčka, ne dosegla, vrh v oblak se skriva. Gora rase više, više, manjša vse je punčka. «Saj ne pridem ji do vrha,»

misli misli punčka «Gora je tako visoka, jaz pa punčka inala, a ko zrasem, bom velika, gora pa bo mala!»

A. Rijačec

Zajec in njegova senca

Sprehodil se je zajec po soncu in nenadoma opazil senco, ki sta jo metala na tla njegova dva velika uhlja. Pomislil je, da stoji pred njim velikanška rogata zver. Prestrašil se je in začel bežati. Pa ga je tudi na begu neprestano spremljala njegova senca in strah je postajal večji in večji.

Nazadnje se je srečno zatekel v senco gostega grma, kamor niso mogli prodreti sončni žarki. Tudi njegova senca je izginila. Sveda je zbežal tudi strah. Ko se je v hladni senki pod grmom udalnil in odpočil, je zajec ves srečen vzkliknil:

«Moja sreča, da imam tako urne noge, brez njih bi me tiista velikanška rogata zver gotovo raztrgala.»

F. PREŠEREN TURJAŠKA ROZAMUNDA Riše S. PAHOR

Hrast stoji v Turjaškem dvori, vrh vzdiguje svoj v oblake, v senci pri kamnitni mizi zbor sedi gospode zlate, ker Turjakani spet gostuje Rozamundine snubce.

Rozamunda, roza dekle, čast dežele je domače; nje pogledi, svetle strele z neba jasnega poslane, daleč krog junakov srem vžigajo scele rane.

Dokaj jo baronov snubi: troje iz dežele laske, troje iz dežele nemške, troje z štajerske in kranjske, ino zraven Ostrovrhar, ki so boji mu igrače.

Lep junak srcé bil vnel je gospodičino zlo kosate, ki ukaže mu, da prosil od očeta jo in žlanče.

Njemu ota nje napravi imenito gostovanje, Rozamundo mu objubi, reče mu pripeljat' svate v treh nedeljah, da nevesto z hiše spremijo domače.

Tje h gospodi se približa pevec razglase slave; prošel stune vber, poje dela vitezov junake, in dekle očl nebeske, srca od njih ognja vžgane.

VREME Vremenska napoved za danes:
Lepo vreme z menjajočo
oblačnostjo. — Včerašnja najvišja temperatura v Trstu
je bila 21,4 stopinje; najnižja pa 14,9 stopinje.

PRIMORSKI DNEVNIK

Opazujemo vas na sledeče **RADIO**
oddaje: Jug. cona Trsta: 15.00:
Naši kraji in ljudje: Trnovska planota. Trst II: 21.00:
Puccini: «Gianni Schicchi», opera v 1 delu. Trst I: 22.30:
Beethoven: Sonata v D-duru op. 12 št. 1 za violino in
klavir. Slovenija: 16.00: «Neznani talenti».

SPORTNI DNEVNIK

ŠAHOVSKA OLIMPIADA V AMSTERDAMU

Še negotova borba za srebrno medaljo

V prekinjenih partijah zadnjega kola imajo Jugoslovani več upanja, da zasedejo drugo mesto pred Argentino

Tudi predzadnje kolo šahovske olimpiade ni razrešilo položaja pri vrhu tabele. Razen prvega mesta, ki si ga je že priborila Sovjetska zveza, bo borba za ostali dve kolajni trda tudi do poslednje poteze. Po predzadnjem kolu se je Jugoslaviji spet pridružila Argentina z enakim številom točk, pri čemer pa seveda ne gre omenjati tudi CSR in Nemčije, ki sta tudi kandidata za to mesto.

Jugoslovanski predzadnji nasprotnik je bila Zahodna Nemčija, ki so jo Jugoslovani pre-

magali 2,5:1,5. Na prvi deski je Firce prekinil igro z Unzickerjem, v nadaljevanju pa sta se nasprotnika razšla vsak s pol točk. Na naslednjih dveh deskah je Gligorič v španski partiji odpravil Pfeiferja, Trifunović pa Rellstaba, medtem ko je Rabar na četrti deski predal partijo Jopenu v 32. potezi.

Ostali rezultati finalne skupine:

Argentina - Izrael 3:1; Bolgarija - Švedska 2,5:1,5; Madžarska - Anglija 1:1 (2);

DANES V BEOGRADU Jugoslavija - Italija v boku

Oba trenerja napovedujeta zmago svojega moštva

BEOGRAD, 25. — V nedeljo ob 16. uri se bosta na stadionu JLA v Beogradu srečali jugoslovanska in italijanska amaterska boksaška reprezentacija. Italijo bodo predstavljali Spano (muha), Velitti (bantam), Serti (peresna), Pappalardo (lahka), Merlo (polveter), Lepre (welter), Bandorja (polsrednja), Finilett (srednja), Ostuni (poltežka), Fressi (težka).

Pričakovano za srečanje je zelo veliko in jugoslovanski tisk daje med svojimi športniki poročila o dogodku veliko pozornost in mnogo prostora. Listi objavljajo dolge komentarje pod naslovi: kot «Mladost», «Močno moštvo», «Pred velikim srečanjem», «Zmagajmo bomo, pravijo eni in drugi in podobno; obenem objavljajo tudi fotografije članov obeh reprezentacij.

Italijanski trener Klaus je izjavil, da so bili v njegovo moštvo vključeni mladi mnogo obetajoči boksaši in da je osebno pripravljen v zmago svojih. Tudi jugoslovanski trener je dejal, da bo zmagoval njegovo moštvo in prerokoval, da bo rezultat 13:7 v korist Jugoslavije.

Italijanski boksaši so večkrat trenirali na stadionu JLA. Pričakovano se zaradi hladnega vremena, ki pa se je medtem zboljšalo, danes so počivali in si ogledovali Beograd in okolico.

V svojem poročilu iz Beograda pravi agencija ANSA, da se jugoslovanski prireditelji trudijo, da bi bilo bivanje gostov v Beogradu čim prijetnejše.

LAHKOATLETSKI DVOBOJ Norveška-Jugoslavija 61:56 po prvem dnevu

SARAJEVO, 25. — Danes se je začel lahkoatletski dvoboj med Jugoslavijo in Norveško, v katerem po prvem dnevu vodi Norveška s 61:56 točkami. Dvoboj je na novem sarajevskem stadionu Koševo, ki so ga danes svečano odprli. Dvoboj je bil ob lepem vremenu, vendar je dež zadnjih dni razmehal progo in naprava, tako da rezultati niso mnogo več kot povprečni. Izjema je Petar Sarčević, ki je

z rezultatom 16,24 m postavil nov jugoslovanski rekord v metu kroglice; to je obenem osmi najboljši letošnji rezultat v Evropi.

Ostali rezultati:

110 m ovire: Lørgen (Jugoslavija) 14"9.

Visina: Torkelsen (Norveška) 1,93.

400 m: Gruijč (Jug.) 49"8.

Disk: Hagen (Norv.) 48.10.

100 m: Marstein (Norv.) 10"8.

Daljina: Bertelsen (Norveška) 72.1.

1500 m: Hamerstad (Norveška) 3'55"2.

3000 steeple chase: Berger-son (Norv.) 9'16"8.

5000 m: Mihalič (Jugoslavija) 14'41"8.

4 x 100: Jugoslavija 42"5; Norveška 42"8.

SPLOSNA OCENA

PO 5. ETAPI:

1. Couvreur (Belg.) 29.06"23.

2. Close (Belg.) po 20"; 3. Gian-neschi (It.) po 14"; 4. Volpi (It.) po 22"; 5. Van Dormael (Belg.) po 65"; 6. Pezzi (It.) po 73"; 7. Nedellec (Fr.) po 75"; 8. Huber (Svic.) po 9"; 9. Mel (Fr.) po 93"; 10. Perly (Fr.) po 94"; 11. Diet (Fr.) po 100"; 12. Sorgeloo (Belg.) po 103"; 13. Cerami (It.) po 113"; 14. Robic (Fr.) po 172".

SPLOSNA OCENA

PO 5. ETAPI:

1. Couvreur (Belg.) 29.06"23.

2. Close (Belg.) po 20"; 3. Gian-neschi (It.) po 14"; 4. Volpi (It.) po 22"; 5. Van Dormael (Belg.) po 65"; 6. Pezzi (It.) po 73"; 7. Nedellec (Fr.) po 75"; 8. Huber (Svic.) po 9"; 9. Mel (Fr.) po 93"; 10. Perly (Fr.) po 94"; 11. Diet (Fr.) po 100"; 12. Sorgeloo (Belg.) po 103"; 13. Cerami (It.) po 113"; 14. Robic (Fr.) po 172".

SPLOSNA OCENA

PO 5. ETAPI:

1. Couvreur (Belg.) 29.06"23.

2. Close (Belg.) po 20"; 3. Gian-neschi (It.) po 14"; 4. Volpi (It.) po 22"; 5. Van Dormael (Belg.) po 65"; 6. Pezzi (It.) po 73"; 7. Nedellec (Fr.) po 75"; 8. Huber (Svic.) po 9"; 9. Mel (Fr.) po 93"; 10. Perly (Fr.) po 94"; 11. Diet (Fr.) po 100"; 12. Sorgeloo (Belg.) po 103"; 13. Cerami (It.) po 113"; 14. Robic (Fr.) po 172".

SPLOSNA OCENA

PO 5. ETAPI:

1. Couvreur (Belg.) 29.06"23.

2. Close (Belg.) po 20"; 3. Gian-neschi (It.) po 14"; 4. Volpi (It.) po 22"; 5. Van Dormael (Belg.) po 65"; 6. Pezzi (It.) po 73"; 7. Nedellec (Fr.) po 75"; 8. Huber (Svic.) po 9"; 9. Mel (Fr.) po 93"; 10. Perly (Fr.) po 94"; 11. Diet (Fr.) po 100"; 12. Sorgeloo (Belg.) po 103"; 13. Cerami (It.) po 113"; 14. Robic (Fr.) po 172".

SPLOSNA OCENA

PO 5. ETAPI:

1. Couvreur (Belg.) 29.06"23.

2. Close (Belg.) po 20"; 3. Gian-neschi (It.) po 14"; 4. Volpi (It.) po 22"; 5. Van Dormael (Belg.) po 65"; 6. Pezzi (It.) po 73"; 7. Nedellec (Fr.) po 75"; 8. Huber (Svic.) po 9"; 9. Mel (Fr.) po 93"; 10. Perly (Fr.) po 94"; 11. Diet (Fr.) po 100"; 12. Sorgeloo (Belg.) po 103"; 13. Cerami (It.) po 113"; 14. Robic (Fr.) po 172".

SPLOSNA OCENA

PO 5. ETAPI:

1. Couvreur (Belg.) 29.06"23.

2. Close (Belg.) po 20"; 3. Gian-neschi (It.) po 14"; 4. Volpi (It.) po 22"; 5. Van Dormael (Belg.) po 65"; 6. Pezzi (It.) po 73"; 7. Nedellec (Fr.) po 75"; 8. Huber (Svic.) po 9"; 9. Mel (Fr.) po 93"; 10. Perly (Fr.) po 94"; 11. Diet (Fr.) po 100"; 12. Sorgeloo (Belg.) po 103"; 13. Cerami (It.) po 113"; 14. Robic (Fr.) po 172".

SPLOSNA OCENA

PO 5. ETAPI:

1. Couvreur (Belg.) 29.06"23.

2. Close (Belg.) po 20"; 3. Gian-neschi (It.) po 14"; 4. Volpi (It.) po 22"; 5. Van Dormael (Belg.) po 65"; 6. Pezzi (It.) po 73"; 7. Nedellec (Fr.) po 75"; 8. Huber (Svic.) po 9"; 9. Mel (Fr.) po 93"; 10. Perly (Fr.) po 94"; 11. Diet (Fr.) po 100"; 12. Sorgeloo (Belg.) po 103"; 13. Cerami (It.) po 113"; 14. Robic (Fr.) po 172".

SPLOSNA OCENA

PO 5. ETAPI:

1. Couvreur (Belg.) 29.06"23.

2. Close (Belg.) po 20"; 3. Gian-neschi (It.) po 14"; 4. Volpi (It.) po 22"; 5. Van Dormael (Belg.) po 65"; 6. Pezzi (It.) po 73"; 7. Nedellec (Fr.) po 75"; 8. Huber (Svic.) po 9"; 9. Mel (Fr.) po 93"; 10. Perly (Fr.) po 94"; 11. Diet (Fr.) po 100"; 12. Sorgeloo (Belg.) po 103"; 13. Cerami (It.) po 113"; 14. Robic (Fr.) po 172".

SPLOSNA OCENA

PO 5. ETAPI:

1. Couvreur (Belg.) 29.06"23.

KONCERT goriških pevskih zborov

Z NASLEDNjim SPOREDOM:

UVODNA BESEDA.

1. O. Dev: Soči

Stirijske narodne

Narodna: Glejte že sonce

2. E. Komel: Pobrattimija

V. Vodopivec: Bratje v kolo

3. P. Jereb: Balada

Polin roža

O kresu

4. V. Vodopivec: Sijaj lunica

St. Premr: V Korotan

5. A. Foerster: Plamenska

C. Pregelj: Svi cigani

6. F. Ferjančič: Pozdrav

C. Pregelj: Stajarski fantič

7. Z. Prelovec: Jaz bi rad

A. Hajdrih: Luna sije

R. Simoniti: Vse skupaj

8. P. Lipar: Naokrog

E. Adamič: Srečavica

9. H. Volarič: Na ples

R. Gobec: Kaj bi te vprašal

10. V. Vodopivec: Tam na

urtni gredi

B. Ipavec: Ej, tedaj

E. Adamič: Zivijo!

11. E. Adamič: Vesela pesem

H. Sattner: Zdravica

H. Volarič: Zvečer

12. J. Flajšman: Triglav

Vabimo vse ljubitelje zborovskega petja, da se udeležijo tradicionalnega koncerta in s tem spodbudijo nastopajoče pevске zore k nadaljnjemu požitovnemu in uspešnemu delu.

Mešani zbor iz Standreža

Moški zbor z Vrha

Moški zbor s Peči

Mešani zbor iz Sovodnje

Dekliški zbor iz Steverjana

Moški zbor iz Dol-Poljane

Dekliški zbor iz Podgora

Moški zbor iz Standreža

Mešani zbor iz Standreža-Sovodnje

Mešani zbor iz Standreža

Moški zbor iz Vrha-Dol-Poljane

Mešani zbor iz Standreža-Sovodnje

Mešani zbor iz Standreža

V SAFOG ŠE NISO IZVOLILI NOVE NOTRANJE KOMISIJE

Demokristjanska CISL podpira fašistični sindikat CISNAL

Kot ravnateljstvo CRDA v Trzinu, tako zahteva CISL v SAFOG, da bi se volitve notranje komisije udeležila tudi CISNAL

v goriški livarni SAFOG bi morale biti volitve notranje komisije že poleti. Vendar do njih ni prišlo, ker se sindikalne organizacije niso zedile glede števila predloženih kandidatnih list.

V SAFOG se namreč ponavljajo stvari, katere so se letos dogodile v trziških Zdrženih jadranskih ladjedelnicah, kjer je skušal pri volitvah notranje komisije postaviti svoje kandidate tudi fašistični sindikat CISNAL.

Za razliko od CRDA, kjer so vse tri sindikalne organizacije, Delavska zbornica, CISL in UIL, nasprotovale sodelovanju fašističnega sindikata, samo ravnateljstvo pa je zahtevalo tudi njegovo kandidaturu za izvolitev notranje komisije, pa se v SAFOG zavzema za kandidaturu CISNAL demokristjanska CISL, medtem ko sta Delavska zbornica in UIL proti njeni kandidaturi.

Ker se niso mogli sporazumeti, do volitev ni prišlo in se sedaj o njih tudi več ne govori. To pa prav gotovo ni v skladu z interesi delavcev, ki se morajo odločno boriti proti slehernemu poskusu

ponovne fašistične sindikata v tovarno.

Pri tem naj jemljejo za vzgled delavce Zdrženih jadranskih ladjedelnic v Trzinu, ki so odločno protestirali proti sodelovanju CISNAL pri volitvah notranje komisije, kar pa je ravnateljstvo razglasilo, da zanj volitve niso veljavne, so odšli na glavno ravnateljstvo v Trst in s stavko dosegli od ravnateljstva priznanje izvoljenega delavskega organa brez fašističnih predstavnikov.

Po našem mnenju bi morali napredni delavci SAFOG odločno nastopiti proti poskusu CISNAL, da bi se bolj razcepila sindikalna enotnost, kar bi bilo najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za izvolitev notranje komisije, kot je

Montinijeva umrla zaradi zastrupitve

Kakor smo že pisali, so morali v pričetku tega tedna nemudoma pripeljati v goriško bolnišnico zakonca Montinijev, ki sta bila najbolj v interesu delodajalcev, poleg tega pa morajo razkrinkati izdajalsko in protidelavsko vlogo demokristjanskega sindikata, ki podpira sodelovanje CISNAL v volilni kampanji za